Lijst van financiële begrippen die je tegenkomt in de begroting 2024

Accres
Gemeenten hebben verschillende inkomstenbronnen om de uitgaven voor hun taken te financieren. Een hele belangrijke bron is het gemeentefonds. De hoogte van het bedrag dat de gemeente krijgt uit het gemeentefonds is gekoppeld aan de rijksuitgaven. De jaarlijkse toe- en afname van het bedrag dat een gemeente uit het gemeentefonds krijgt, wordt het accres genoemd.

Algemene dekkingsmiddelen
Inkomsten van een gemeente waarvoor geen bestedingsdoel is bepaald. In tegenstelling tot specifieke dekkingsmiddelen kan een gemeente algemene dekkingsmiddelen dus vrij besteden.

Algemene reserve
Het vrij besteedbare eigen vermogen van de gemeente. Dit vormt een buffer voor financiële tegenvallers. Het BBV (zie verder) kent behalve de algemene reserve ook bestemmingsreserves. Dat zijn reserves waaraan de gemeenteraad al een bestemming heeft gegeven.

Amendement
De gemeenteraad geeft de hoofdlijnen van het gemeentebeleid aan en controleert of het college dat goed uitvoert. Belangrijke besluiten moet het college eerst aan de raad voorleggen. Het college dient dan een ontwerpbesluit in. Dat moet de gemeenteraad goedkeuren.
Bij de behandeling van een ontwerpbesluit kan de raad nog wijzigingen aanbrengen. Dat doet de raad door een amendement in te dienen. Een amendement is een voorstel tot wijziging van een ontwerpbesluit. Als de meerderheid van de raad voor het amendement stemt, wordt het oorspronkelijke ontwerpvoorstel gewijzigd.

Begroting
De gemeente krijgt veel geld binnen en moet ook veel betalen. Daarom maken de gemeente elk najaar een overzicht van alle uitgaven en inkomsten die de gemeente het volgende jaar denkt te hebben. Dat is de begroting. In de begroting staat wat de gemeente wil bereiken, hoe ze dat wil doen en wat het kost.

Bouwgrond in exploitatie (BIE)
Gronden in eigendom van een gemeente, waarvoor de raad een grondexploitatiecomplex en een grondexploitatiebegroting heeft vastgesteld.

BBV
Het Besluit Begroting en Verantwoording gemeenten (BBV) beschrijft de regels waaraan onder andere de begroting van een gemeente moet voldoen. Kijk ook op wetten.nl.

Dividend
Een vergoeding die aan aandeelhouders.

Exploitatielasten
Alle jaarlijkse kosten van kapitaalgoederen die terug te vinden zijn op de begroting. Daarbij gaat het om afschrijvingen, rentekosten, onderhoudskosten, kosten om risico's te dekken en overheadkosten.

Gemeenschappelijke regelingen
Een samenwerkingsverband tussen overheidsorganisaties dat op grond van de Wet Gemeenschappelijke Regelingen is opgericht. Voorbeelden zijn Werkzaak, Avri en BWB.

Grondexploitatie
Een grondexploitatie bevat een berekening van de kosten en opbrengsten van gemeentelijke grondontwikkelingsplannen.

Jaarstukken
Een (korte en bondige) terugblik op het afgelopen jaar. In de begroting heeft de gemeente aangegeven wat ze gaat doen. In de jaarstukken vertelt de gemeente wat ze wel en niet heeft gedaan.
De jaarstukken bestaan uit een Jaarverslag (vooral programma's en paragrafen) en de Jaarrekening (cijfers).

Kapitaalgoederen
Spullen die de gemeente nodig heeft om de diensten en goederen die zij levert aan inwoners te kunnen produceren. Daarbij gaat het om grotere zaken zoals wegen, riolering, water, groen en gebouwen.

Kadernota
Wat gaan we het komende jaar doen? En wat gaat dat kosten? Het college vertelt dat in de voorjaarsnota. De gemeenteraad neemt een besluit over deze plannen. Daarna werkt het college de plannen uit in de begroting.

Lokale heffingen
Lokale heffingen zijn een soort gemeentelijke belasting. Voorbeelden van heffingen zijn de rioolheffing of de afvalstoffenheffing. Het geld dat een gemeente met heffingen ophaalt, moet ze gebruiken om de kosten te dekken van datgene waarvoor ze in rekening worden gebracht. Dit is anders dan bij de algemene belastingen, zoals parkeerbelasting of onroerendezaakbelasting. Die kan de gemeente breed inzetten. Heffingen worden ook wel rechten, tarieven of leges genoemd.

Meicirculaire
Gemeenten krijgen jaarlijks een bedrag van de overheid uit het gemeentefonds. In de meicirculaire staat om hoeveel geld het gaat en wat de verdeling is voor het huidige jaar en verder. Daarnaast gaat de meicirculaire in op andere financiële onderwerpen die voor de gemeenten van belang zijn, zoals bij voorbeeld de integratie-uitkering.

Najaarsnota
Aanpassing van financiële plannen uit de begroting van dit jaar. De aanpassingen hebben betrekking op de ontwikkelingen over de periode van mei dit jaar t/m augustus dit jaar.

Overheadkosten
Alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces, directie.

P&C (= planning & control)
De jaarlijks terugkerende werkzaamheden die samenhangen met het opstellen, bespreken, bewaken, verifiëren van budgetten. De perspectiefnota, begroting, voortgangsrapportages en de jaarrekening zijn onderdeel van deze cyclus.

Perspectiefnota
= kadernota

Programma
Een samenhangend geheel van activiteiten in de gemeentebegroting. Het doel van deze activiteiten is om vooraf bepaalde maatschappelijk effecten te bereiken.

Specifieke dekkingsmiddelen
Specifieke dekkingsmiddelen zijn inkomsten voor de gemeente die met een bepaald programma samenhangen. Daaronder vallen bijvoorbeeld inkomsten van het Rijk met een bepaald bestedingsdoel, de riool- en afvalstoffenheffing en opbrengsten voor het verstrekken van paspoorten.

Verbonden partij
Een verbonden partij is een derde rechtspersoon waarbij de gemeente een bestuurlijk en financieel belang heeft. Veelal zijn dit gemeenschappelijke regelingen, maar het kunnen ook bedrijven zijn waarvan de gemeente aandeelhouder is. Denk bij voorbeeld aan de BNG.

Voorjaarsnota
Aanpassing van financiële plannen uit de begroting van dit jaar. De aanpassingen hebben betrekking op de ontwikkelingen over de periode van september vorig jaar t/m april dit jaar.

Weerstandscapaciteit
De beschikbare weerstandscapaciteit geeft aan hoeveel geld en mogelijkheden een gemeente heeft om niet-begrote kosten, die onverwachts en substantieel, zijn te dekken. Denk daarbij aan stille reserves, onbenutte belastingcapaciteit en post onvoorzien.

Dure woorden (geen B1 woorden volgens ‘ishetB1.nl’)

B
Baten: iets dat helpt, voordeel, winst
Bedrijfsvoering: bestuur, directie, leiding, manier waarop processen in een organisatie gaan, teamleider Beleid: aanpak, afspraken, doelen voor, ideeën voor, manier waarop je iets regelt en leidt, plannen voor (jaartal), regels
Bestuursakkoord: een bestuursakkoord is een akkoord tussen het Rijk en overheidsorganisaties. Hierin staan afspraken over de manier waarop gemeenten en andere overheden hun verantwoordelijkheden invullen. En hoeveel geld ze daarvoor krijgen.

F
Fiscaal: de belasting

I
ICT: informatie en communicatie technologie
Inflatie: duurder worden, minder waard worden, stijging van prijs, waardevermindering (van geld)
IT: Informatie technologie

K
Krapte: te weinig, tekort

L
Lasten: kosten, uitgaven

M
Mitigerende: zachter maken, zwakker maken. Mitigerende maatregelen zijn maatregelen die de negatieve effecten van een project voorkomen of verminderen
Mutaties: veranderingen, aanpassingen

N
Nulmeting: eerste meting waaruit blijkt wat de (hoeveelheid) nu is

O
Output: resultaat
Overige: andere, de rest, verder

P
Prijscompensatie: loonsverhoging

R
Reces: periode waarin het college en/of de gemeenteraad niet samenkomt

S
Saldo: bedrag
Substantieel: belangrijk, duidelijk, groot, veel

T
Taakstelling: doel, opdracht, taak, u wilt, wij willen
Termijn: hoeveelheid tijd (begrensde periode/tijdruimte) in uren, dagen, weken, maanden, jaren
Treasury: alle activiteiten van de gemeente over geld, financiering, beleggingen, dividenten etc. (of: letterlijk 'schatkist' en staat voor het beheren van de 'treasures', de schatten, het geld van de gemeente. Het statuut geeft aan welke randvoorwaarden er zijn).

W
Wetgeving: in de wet, volgens de wet